

пайового капіталу в кореспонденції з дебетом рахунків, на які зараховується майно або кошти, тобто відображається фактично внесена сума пайового капіталу при формуванні СВК. В аналітичному обліку інформація про пайовий капітал узагальнюється за кожним членом кооперативу в розрізі складових його внеску.

Первісний капітал кооперативу (пайовий капітал), що створений у процесі реформування КСП, сформовано за рахунок вступних внесків (що виділялися у неподільний фонд) та пайових внесків, внесених в основному майном, одержаним в рахунок майнових паїв у реформованому колективному господарстві.

Отже, формування і рух пайового капіталу визначаються особливостями організаційно-правової форми функціонування сільськогосподарських кооперативів, статутом кооперативу, законодавчими та нормативно-правовими документами, що регулюють облік власного капіталу.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про сільськогосподарську кооперацію» із змінами і доповненнями.
2. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Затверджено наказом міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291.
3. Інструкція про порядок використання плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.09.99 р. № 291.
4. *Сопко В.* Бухгалтерський облік: Навч. посібник. — 3-тє вид., перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2000. — 578 с.

В. Ф. Мервенецька, аспірантка
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ЩОДО РОЗМЕЖУВАННЯ ПЕРЕДУМОВ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКОВОГО ПРОЦЕСУ, ПРИНЦИПІВ ВЕДЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ПРИНЦИПІВ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

На думку вітчизняних дослідників у сучасних умовах спрямованість обліку, орієнтована насамперед на потреби інвесторів, ставить пріоритет регулювання звітності, а не обліку. Питання ведення облікових записів є приватною справою підприємства і поступово виходить із сфери регулювання [1, с. 22]. Викладені у

Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» основоположні принципи відповідають вимогам міжнародних стандартів та визначають концептуальні основи складання фінансової звітності. У вітчизняній літературі перелік узаконених нормативними документами принципів не викликає критики з позиції вимог до складання фінансової звітності. Однак, на переконання ряду авторів, визначені Законом принципи не відповідають процесу ведення бухгалтерського обліку, і конструюють власну систему принципів бухгалтерського обліку [2, с. 24—26; 3, с. 25—27; 4, с. 54—55]. Чимало з визначених принципів мають епізодичний характер, тобто названі лише одним автором. Аналіз літературних джерел свідчить, що принципи складання фінансової звітності та принципи ведення бухгалтерського обліку різняться за складом та змістом.

Сам термін «принцип» (від лат. *prīncipium* — основа, початок) означає усталені, загальноприйняті, найпоширеніші правила господарських дій і властивості економічних процесів [5, с. 143]. В економічній літературі спостерігаються різні підходи до тлумачення поняття «принцип».

Принципи науки детермінуються її цілями та завданнями. Реалізація поставлених цілей і завдань — це очікуваний кінцевий результат. Вони визначає стратегію і тактику дослідження, загальну його спрямованість і логіку. Щоб виокремити принципи ведення бухгалтерського обліку та принципи складання фінансової звітності розглянемо їх завдання та цілі.

За визначенням проф. Ф. Ф. Бутинця завдання бухгалтерського обліку можна звести до 3-х узагальнень: забезпечення збереження майна власника; надання інформації для управління господарською діяльністю; забезпечення можливості об'єктивно і своєчасно бачити фінансові результати від діяльності. З метою виконання покладених завдань процес бухгалтерського обліку повинен забезпечувати суцільне, безперервне та взаємопов'язане відображення, яке складається з декількох етапів. Це, насамперед, спостереження за господарськими явищами і процесами, потім їх вимірювання у грошовому виразі. Отриману інформацію треба зареєструвати і згрупувати заздалегідь прийнятою і науково обґрунтованою системою. Обліковий процес закінчується відповідним узагальненням одержаних облікових показників.

Таким чином, під принципами бухгалтерського обліку потрібно розуміти правила, якими слід керуватися при вимірюванні, оцінці та реєстрації господарських операцій з метою забезпечення збереження майна підприємства, надання інформації для при-

йняття управлінських рішень та визначення фінансових результатів діяльності.

Мета складання фінансової звітності обумовлена потребами її користувачів. Виходячи з поставленої мети задаються умови визнання і оцінки елементів фінансової звітності. Метою фінансової звітності є забезпечення інформації про фінансовий стан, результати та зміни фінансового стану підприємства, яка корисна широкому колу користувачів для прийняття економічних рішень. Всі принципи побудови фінансової звітності обумовлені саме метою її складання — корисність для прийняття економічних рішень, в першу чергу, зовнішніми користувачами.

Отже, логічним буде наступне визначення: принципи складання фінансової звітності — це правила, які визначають правильність оцінки її показників, достовірність інформації про майновий та фінансовий стан підприємства, фінансові результати та ефективність господарювання.

В результаті дослідження принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності виявлено, що вітчизняні та зарубіжні науковці пропонують розмежовувати аксіоматичні положення, незмінні протягом тривалого періоду часу, та принципи, які можуть змінюватися [6, с. 16; 7, с. 15; 8, с. 146].

Визначивши суть термінів, запропоновано принципи розмежовувати за наступними групами:

1. Принципи організації облікового процесу: безперервність; єдиний грошовий вимірник; періодичність.

2. Принципи ведення бухгалтерського обліку (документація; інвентаризація; подвійний запис; оцінка; балансове узагальнення; калькуляція; обачність; повне висвітлення; послідовність; нарахування та відповідність доходів і витрат; превалювання сутності над формою; історична (фактична) собівартість).

3. Принципи складання фінансової звітності (обачність; повне висвітлення; послідовність; нарахування та відповідність доходів і витрат; превалювання сутності над формою; історична (фактична) собівартість).

Список використаних джерел

1. Уманців Г. Облік у системі мікро- та макроекономічного управління // Бухгалтерський облік і аудит. — 2008. — № 4. — С. 17 — 24.
2. Кузельний М. В. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. — К., 2001. — 334 с.
3. Валуєв Б. И. Теория бухгалтерского учета: Учеб. пособие. — Одесса, 2002. — 272 с.

4. *Сопко В. В., Сопко О. В.* Бухгалтерський облік: основи теорії та концептуальні засади побудови. — К., 2002. — 231 с.
5. Бухгалтерський словник / За ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. — Житомир, 2001. — 224 с.
6. *Швець В. Г.* Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. — К., 2000. — 485 с.
7. *Кузьмінський А. М., Кузьмінський Ю. А.* Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. — К., 1999. — 288 с.
8. *Велш Глен А., Шорт Деніел Г.* Основи фінансового обліку / Пер. з англ. О. Мінін, О. Ткач. — К., 1999. — 943 с.

Т. П. Михайлова, канд.екон.наук, доцент
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ОСОБЛИВОСТІ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКОМ З ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Внутрішньогосподарський контроль розрахунків за податками та платежами передбачає об'єктами розрахунки, що здійснює підприємство на рахунку 64 «Розрахунки за податками й платежами», й охоплює такі важливіші питання, як спостереження за дотриманням вимог податкового законодавства, виконання фінансових зобов'язань перед бюджетом та державними цільовими фондами. Здійснюючи контроль розрахунків за податком з доходів фізичних осіб, особливу увагу слід приділити обґрунтованості визначення об'єкта оподаткування, правомірності надання податкових соціальних пільг, правильності застосування ставок податку, вчасності перерахування до бюджету нарахованого податку, дотриманню вимог щодо відображення суми нарахованого й сплаченого податку в обліку та звітності.

На основі даних аналітичного обліку за рахунком 641 «Розрахунки за податками», а також даних первинних документів, що дають підстави для нарахування доходу вибірково шляхом арифметичних перерахунків встановлюють правомірність визначення сукупного оподаткованого доходу окремих працівників та громадян, що виконували певну роботу на умовах цивільно-правового договору.